

JULIE NOVÁKOVÁ

A full-page background image of an astronaut in a white space suit floating in space. The astronaut's helmet is prominent, with a bright light source behind it creating a lens flare effect. The background is a dark, starry space with a nebula-like glow.

**SVĚTY
ZA OBZOREM**

BROKILON

Julie Nováková

SVĚTY ZA OBZOREM

Copyright © 2018 by Julie Nováková

Cover © 2018 by Lukáš Tuma

For Czech Edition © 2018 by Robert Pilch – Brokilon

ISBN 978-80-7456-387-4 (pdf)

Julie Nováková

Světy za obzorem

Nakladatelství BROKILON
PRAHA
2018

Julie Nováková **v nakladatelství Brokilon**

Trilogie Blíženci

Prstenec prozření
Elysium
Hvězdoměnci

Světy za obzorem

(sbírka povídek)

Terra Nullius

(antologie sestavená Julií Novákovou)

<https://www.julienovakova.com/cs/>

<http://www.brokilon.cz>

<https://www.facebook.com/brokilon>

Předmluva

Co kdyby...

Od raného dětství jsem s touhle otázkou dotírala na rodiče, učitele, přátele – a nepřestala jsem si ji klást dodnes. Co kdybychom dokázali přes kybernetické rozhraní číst emoce a myšlenky zvířat? Co kdyby došlo k prvnímu kontaktu s civilizací, jejíž smyslové vnímání se s naším téměř nepřekrývá? Co kdybychom začali osidlovat úžasné nové světy, ale uvízli tam bez pomoci a museli si poradit sami? Co kdybychom se nemohli spolehnout na nic, co vidíme vlastníma očima?

Výsledkem byly tyto i jiné vědecko-fantastické příběhy (a dost možná i studium přírodovědného oboru a záliba v popularizaci vědy).

Některé z povídek v této sbírce už dříve vyšly v časopisu nebo antologii, jiné tu mají českou premiéru, ale byly publikovány v angličtině, další se zde objevují zcela poprvé v jakémkoli jazyce. Podíváme se v nich od Země blízké budoucnosti přes dálavy Sluneční soustavy až ke vzdáleným hvězdám a možná pronikneme i do alternativního vesmíru. Přinejmenším jedno ale mají společné – nikdy se v nich nepřestaneme ptát, co kdyby...

Julie Nováková, 1. 11. 2017

Část první

Země

Étuda
pro výjimečnou
mysl

Být výjimečný, nebo normální? A co kdybychom mezi tím mohli podle potřeby přepínat?

Psaní *Étudy* jsem si užívala. Nejenže jsem si v ní mohla vymýšlet možné odpovědi na tyhle i jiné otázky, ale ještě jsem v ní využila jedno ze svých oblíbených témat – hudbu. Doufám, že si ji užijete stejně jako já!

Kratší verze povídky vyšla na webu populárně-vědeckého časopisu *Vesmír* v listopadu 2014 (přičemž tématem čísla byla... hádáte správně, hudba). V této podobě povídka prvně vyšla v antologii *Žena se lvem* (2016). Anglicky se objevila v antologii *Futuristica II* (2017).

PŘEDEHRA

Doktor Stephenson se mírně předklonil a konejšivě se usmál. „Pověz mi, Mandy, co cítíš, když přepínáš mezi svými implantáty?“

Dívka naproti němu stále mlčela.

„Rodiče si o tebe dělají velké starosti.“

Nedočkal se žádné odpovědi.

Nebyl překvapen; obyčejně bylo obtížné ji rozmluvit. Tiše sedávala schoulená v křesle jako nějaké vystrašené zvířátko. Teď na ní ovšem bylo cosi odlišného. Doktor Stephenson začínal mít podezření ohledně důvodu této sotva patrné proměny.

„Mluvím s Mandy?“ zeptal se s přísným výrazem.

„Ne,“ odvětilo děvče vzdorovitě.

„Rád bych si teď poslechl její názor.“

„Proč? Je to taky můj zatracený život! A kdo se kdy stará o *moje* názory?! Nikdo!“

„Slibuji, že tě vyslechnu. Ale nejdřív si potřebuji promluvit s Mandy.“

Po krátké odmlce se znovu ozvala: „No dobrá.“

Dívka se proměnila před jeho očima. Nešlo o nijak dramatickou změnu, dokonce by si jí na první pohled ani nemusel povšimnout, ale už znal její příznaky. Dívčino vzezření se pozměnilo. Její ramena poklesla, trochu se nahrbila. Svalové napětí se zvýšilo, jako by se ocitla skoro ve křeči. Zdála se nervózní, úzkostlivá, ale zároveň nepřítomná.

„Mandy,“ řekl tiše, „pamatuješ si mou otázku. Prosím, odpověz.“

*

MANDY & BECCA

Lístky trávy se rytmicky pohybovaly ve větru. Amanda Burnhamová seděla na trávníku a soustředěně je pozorovala. Jejich pohyb byl nepravidelný, závisel na rozmarech větru, ale dovedla v něm rozpoznat opakující se vzory. Byly vlastně docela jednoduché; nebylo by těžké je zredukovat na několik základních křivek. Ale způsob, jakým se prolínaly a měnily, byl pokaždé jedinečný. Každý záchvěv větru byl sám o sobě neopakovatelný, ačkoli i větších vzorů nebylo mnoho.

Jako v hudbě, pomyslela si. Jen pár základních tónů, ale dejte je dohromady, a získáte unikátní melodii. Ale v ještě větším měřítku se vzory opět podobají a opakují. K vítězství nad nimi byste potřebovali dílo mnohem složitější, než jaké kdy bylo zkomponováno.

Neuvědomovala si, že na ni někdo hovořil, dokud matka nevěšla do jejího zorného pole a nepoklekla vedle ní.

„Je čas vyrazit do nemocnice, Mandy,“ zopakovala. Teď už si jí Amanda všimla, ale stále tak docela nechápala. Do jaké nemocnice? Proč? Znovu se zahleděla na kývající se lístky. Téměř

si znovu získaly její plnou pozornost, ale matka ji vyrušila: „Pojď už, prosím.“

Matčina tvář působila nějak odlišně než obvykle. Její výraz byl zvláštní. Ale Mandy si nedokázala představit, co to znamená, ať už se snažila sebevíc.

Do jaké nemocnice, chtěla říci, ale zůstala zticha. Slova se jí jaksi zadržela v krku jako tak často, když zvažovala, že promluví. Amanda jen vstala a následovala matku do auta.

*

Paní Burnhamová pevně svírala ruku svého manžela, zatímco čekali na chodbě vedle operačního sálu.

„Jen doufám, že jsme neudělali chybu,“ pravila ochraptěle.

Muž konejšivě stiskl její dlaň. „Uvidíš, že to bude dobré.“

Prerývaně se nadechla. „Máš pravdu.“

Mezitím chirurgové jen pár metrů od nich pečlivě naváděli robota operujícího mozek Amandy Burnhamové.

Museli čekat tak dlouho! Podle zákona nesměl být zákrok proveden, dokud pacient nedosáhl věku nejméně patnácti let. Od Amandiných deseti let, kdy se Burnhamovi dozvěděli o metodě implantátů pomáhajících lidem s poruchami autistického spektra lépe komunikovat, rozeznávat emoce ostatních a vyjadřovat pocity a myšlenky, se tento typ zákroků ukázal ještě efektivnějším, než si původně dovoluvali doufat.

Ale stále jim bylo na omdlení, když hlavní chirurg konečně vyšel ze dveří. A pak se usmál.

„Všechno šlo podle plánu, nenastaly žádné potíže. Podle předběžných testů pracuje implantát, jak má. Víc se nicméně dozvíme až během několika příštích dní.“

Burnhamovi stěží vnímali jeho poslední větu. Už v tu chvíli se drželi v pevném objetí, téměř v slzách, mysleli na svou malou

holčičku. Věkem byla již teenager, ale pořád jejich malá holčička, a to nejen v jejich očích; nikdy se nechovala jako dospívající. Nikam nezapadala, trávila všechen čas sama, málokomu rozuměla.

To by se teď mělo změnit.

Ještě dlouhou chvíli jako sousoší stáli ve slabě osvětlené nemocniční chodbě, tiší, šťastní, zbaveni pochybností.

*

„Bohužel nemůže být zapnutý nepřetržitě. Nejlepší je naučit se ho zapínat ráno a vypínat před ulehnutím ke spánku. A také...“

Paní Burnhamová nepřítomně naslouchala pokynům. Slyšela je už možná stokrát. Nemohla se dočkat, až skutečně uvidí účinky implantátu v praxi. Svírala deku tak pevně, až jí zbělely klouby.

I Mandy poslouchala. Její matka nedokázala poznat, zda je dcera šťastná, nervózní, nebo cítí něco docela jiného, a byla nedočkavá to zjistit. Mohla by už každou chvíli!

„Tak co, Amando, zkusila bys to, jak jsem tě učil?“ usmál se lékař.

Dívka se nerozhodně podívala na své rodiče.

„Zapni to, prosím,“ řekla paní Burnhamová téměř šeptem.

Její dcera poslechla. A otevřel se před ní celý zbrusu nový svět.

*

Trvalo ještě týdny, než si Mandy zvykla na svůj implantát. Zpočátku se bála ho vůbec zapínat; vše se zdálo tak jiné, a přitom stejné jako dřív! Působilo to strašidelně a matoucím dojmem.

Jakmile si přivykla, začala Amanda zkoušet svou vylepšenou osobnost v situacích, které ji dříve odpuzovaly či děsily. Teď už na ni takový dojem nedělaly. Najednou byla tak sebevědomá! Oproti dřívějšímu se stala bezmála upovídánou. Její rodiče byli nadšeni – a ona sama, k vlastnímu překvapení, se přistihla, že také cítí zvláštní pýchu na svou proměnu.

Pokud ji stimulování některých částí mozku, podněcování ho k utváření nových synapsí a jejich posilování dovedlo přimět cítit se sebevědomě, a už ne osaměle, co jiného by to pro ni ještě mohlo udělat?

Jedno odpoledne, necelé čtyři měsíce po operaci, cvičila na housle, a náhle dostala nápad. Ještě ten večer ho přednesla rodičům.

„To rozhodně nepřipadá v úvahu! Je to příliš riskantní, měj rozum,“ říkali – a tak dále. Mandy to očekávala a trvala na svém. Stále si pamatovala okamžiky ze dne před operací, jemné lístky ve větru a melodii skrytou za nimi, tu, na niž se pokoušela dosáhnout, ale selhala. Potřebovala otevřít dvířka do tohoto světa – a byla rozhodnutá nenechat to být, dokud neuspěje.

Nakonec po zdánlivě nekonečných týdnech přesvědčování, slz, hádek a rozhovorů s doktory se její rodiče vzdali.

Když Mandy toho večera vypnula implantát, padl na ni náhle hrozný strach.

Tohle vážně dokázala *ona*? Pamatovala si své rozmluvy s rodiči, vypočítávání argumentů pro, dokonce *křik* na matku i otce! Tohle přece nemohla být ona. Z těch vzpomínek ji mrazilo.

Ale dosáhla, čeho chtěla, nebo ne? Nebylo to dobře?

Té noci nedokázala vůbec usnout. Ráno se cítila velmi unavená a zároveň neklidná. Vzpomínky na vlastní chování ji pronásledovaly po většinu noci, ač věděla, že neudělala nic špatného a nejspíš na tom všem příliš nezáleží.

Jakmile opět zapnula svůj sociální implantát, tyto pocity promptně vystřídalo zděšení nad tím, že strávila skoro celou noc přemýšlením pořád dokola nad takovou bláhovostí! Pod vlivem implantátu skutečně byla jiná – lepší, jak jinak! Bez něj ji dokázaly pohltnout nepodstatné detaily, o nichž si pak dělala dalekosáhlé starosti. Veškeré její pochybnosti a obavy z předešlé noci se teď zdály bezvýznamné.

Na jednom ze svých pravidelných sezení s psychologem z nemocnice Amanda uvažovala o tom, že se mu o svém zážitku zmíní, ale pak ten nápad zavrhl. Ještě by si myslel, že jí přeskočilo! Během návštěv sice musela implantát chvílemi vypínat, ale stejně mu o tom neřekla – tentokrát souhlasila s názorem svého „druhého já“. Často se jí však stávalo, že sama sobě zkrátka nedovedla porozumět – její vlastní rozhodnutí, pocity či rozhovory jí nedávaly bez implantátu smysl, jako by zapínal nějakou úplně novou součást její osobnosti.

Je to vlastně docela legrační, pomyslela si, když ho opět zapnula. Když si představím sama sebe jako nového člověka! Měla bych mít vlastní jméno...

Udělala to jen pro legraci, ale tajně se přejmenovala na Beccu. To jméno se jí líbilo, na rozdíl od Mandy nebo Amandy – to bylo tak fádní!

Já jsem Becca, zopakovala neslyšně a usmála se.

HENRIETTE

Ve chvílích, kdy měla zapnutý hudební implantát, Amanda Burnhamová sotva kdy myslela na něco jiného než hudbu. Byla všude a ve všem. Přesně jak žádala, implantát u ní navozoval specifický typ synestésie, kdy dokázala vnímat jakýkoli vjem jako zvuk. Barva matčiných vlasů zněla jako vodopád s náznaky Vivaldiho *Léta*. Tráva za domem jí připomínala

raného Stravinského. Lístky skutečně vykonávaly cosi jako balet. Ovšem když byl vítr silný, trávník nemohl být ničím jiným než těmi nejchaotičtějšími, nejvíce vizionářskými kousky Šostakoviče.

Ze začátku byla těmi dojmy zaplavena, ale postupně se naučila do jisté míry ovládat svůj nový způsob vnímání. Byl to svět, na nějž nikdy předtím nedokázala dosáhnout a do něhož vždy toužila proniknout; teď to bylo tak snadné! Hrát na housle a klavír skladby, které se dříve naučila, se nyní zdálo strašlivě jednoduché. Dokázala se snáz naučit i mnohem složitější, ale to nestačilo. Všude kolem bylo tolik vzrušující hudby a zdálo se, že jí nikdo nevěnuje žádnou pozornost. Žádná člověkem vytvořená hudba, kterou kdy slyšela, se ani nepřibližovala dojmu, jak nádherný je zvuk podzimu nebo jak překvapivě zněly tóny zaprášeného knihkupectví.

Ona jim to všem ukáže.

*

Zabralo jí pouhé týdny dokončit první skladbu, krátké experimentální houslové sólo – zatím nepřiliš ambiciózní étudu. Vůbec neočekávala vzrušení, které tím vyvolala u svých rodičů a učitelů, ani že to rodiče povede k najmutí přední soukromé učitelky hudby. Ona ji ovšem již brzy přestala potřebovat. Když učitelka odcházela, připustila, že nikdy nevyučovala talentovanějšího žáka.

A ona pocítovala stále větší potřebu odlišit se od svých obyčejnějších, hudebně méně nadaných já. Rodičům to ovšem rozhodně nemohla předložit takto. Přišla proto s odůvodněním, o němž věděla, že mu nebudou moci vzdorovat.

„Jako skladatelka chci používat pseudonym,“ oznámila jim. „Budu působit pod jménem Henriette. Zní jako písek na břehu

jezera, kam jsme jezdívali na dovolenou. Bývala jsem tam hrozně ráda, ale nikdy jsem to předtím nedokázala říct.“

S uspokojením zaznamenala, že je to dojalo víc, než by mohlo cokoli jiného.

Henriette vnímala jiskřivé tóny jejich pohnutých výrazů.

MANDY

Někdy byly Becca či Henriette chvílemi unaveny samy sebou. Tehdy se opět stávala starou Mandy; neschopnou dost dobře vyjádřit své pocity a zapojit se mezi ostatní, ale plnou znovu prožívaných vzpomínek z jejího života jako ony. Bylo to zvláštní. Vše, co dělala se zapnutými implantáty, působilo jinak, když je měla vypnuté. Často byla dokonce vyplašená vlastní odvahou či nápady.

Některé vzpomínky ovšem i bolely.

Matčín vřelý úsměv, když si s ní povídala jako s Beccou.

Pyšný výraz na otcově tváři, když jako Henriette dohrála svou první vlastní skladbu.

Věděla, že ji odjakživa celým srdcem milovali. Ale teď ji měli nejraději, když nebyla tak docela sama sebou; vylepšená, augmentovaná, zkrátka lepší ve všem.

Becca občas dokázala dělat problémy a chovat se netrpělivě, tvrdohlavě nebo neposlušně. Nakonec jí ale vždycky odpustili, objali ji, povídali si s ní, vzali ji do kina...

V okamžicích, kdy byla Henriette, se jí ze vzpomínek zdáli poněkud zdrženliví, dokonce trochu vystrašení, ale obdivovali ji jako nikdy dřív.

Vždyť já jsem tady, chtělo se jí říci bez podpory jakéhokoli implantátu. Pokaždé se na rodiče zadívala, slova toužila z ní vyjít. *Tohle jsem já. Copak mě nemáte takhle rádi?*

Nikdy se však nedokázala přimět říci to doopravdy.

BECCA

Na městečku v noci bylo cosi tragicky krásného. Becca se na ně dívala z výšky, sedící na starém železničním mostě a kolébající nohama nad propastí. Takhle ho dokázala přehlédnout od jednoho okraje k druhému. Zářící pouliční lampy. Rozsvícená okna. Pomalu se pohybující auta a občasný chodec.

„Všichni jsou tak normální,“ přerušila ticho. „Tak zatraceně normální. S těmi svými prachobyčejnými životy, od devíti do pěti, uspořádané rodiny, drobné hříchy a lži. Jak to můžou vydržet?“

Gary se letmo ušklíbl. „To skoro zní, jako bys jim záviděla!“
„Sklapni.“

Sklepala popel z cigarety. Měl pravdu, jak jinak, ale raději by zemřela, než aby to nahlas připustila.

Dělalo se jí z toho skoro fyzicky špatně. Všichni ostatní věděli, kým byli. Od narození do smrti měli jediný život a dokázali si s tím dobře poradit. Zato ona bývala zmatená, kým vlastně je. Když před časem přestoupila na normální školu, začala si veřejně říkat Becca – jen přezdívka, vysvětlila rodičům. Tvářili se trochu ustaraně, ale její komunikativnost je znovu a znovu ujišťovala, že je všechno v pořádku.

Ve skutečnosti *nic* nebylo v pořádku.

Privřela oči a vybavila si své zatím poslední vystoupení. Oslněná špatně nasměrovanými světly, vnímající publikum jen jako do dálky se táhnoucí temnotu vyplněnou podivnými, lidi připomínajícími tvary, ale nevěnující pozornost ani jednomu; hraní bylo všechno. Dokázala se dokonale soustředit. Housle byly prodloužením jejího těla. Cítila se mimo čas a prostor, uzavřená v samostatném světě hudby, dokud neskončila. Uplynula chvíle přechodného ticha, následovaná vzrušeným

potleskem. Všichni říkali, že má našlápnutou cestu přímo do Carnegie Hall.

A ona s tím byla plně spokojená, ale ze všeho nejvíc toužila po dalším vystupování, cvičení a skládání. Její jméno bylo Henriette.

Krátce nato byla vyděšena vzpomínkou na sál plný lidí a taková očekávání, když se opět stala starou Mandy.

Následujícího dne, se sociálním implantátem zase zapnutým, záviděla Henriette a byla znechucena Mandy.

Uvědomila si, že nic už nikdy nebude v pořádku.

„Zatraceně,“ vydechla, když ze zapalovače vylétla jen slabá jiskra a neobjevil se plamen. Becca se otočila ke Garymu. „Nemáš svůj?“

Byla vděčná za jeho přítomnost. Rychle spolu začali trávit čas ve škole i mimo ni, oba trochu odlišní od ostatních. Gary si pořád ještě nebyl jistý svou sexualitou, sdílel domov se silně neurotickou matkou a doufal, že už nikdy neuvidí otce. Představil Becca Led Zeppelin a Pink Floyd. Docela si je oblíbila, což učinilo její život ještě komplikovanějším. Henriette se snažila vzpomínky na jejich písně potlačit, vybavovat si je pro ni bylo téměř bolestivé. Vzpomínka na její nechuť se nepříjemně tloukla s názorem Beccy. Dokonce se začaly i jinak oblékat; Henriette se nejlépe cítila v dlouhých sukních a blůzách s límečkem u krku, zatímco Becca, možná jen ze vzpoury, nosila punkové oblečení. Mandy, nesvá a úzkostlivá ve středu pozornosti, zůstávala u džínů a mikin.

Zatraceně. Nic už nebylo normální. Někdy si dokonce připadala, že s nimi soutěží. Rodiče si změny samozřejmě povšimli. Nedokázala o tom s nimi ovšem mluvit. Bylo by to divné a trapné pro Beccu, téměř nemožné pro Mandy a nepodstatné pro Henriette.

Naštěstí měla alespoň Garyho.

Vdechla kouř a chvíli jej převalovala v ústech, než jej opět vypustila. „Je to bizarní, víš? Mít takhle nějak... rozpolcenou osobnost. Jednou jsem zaslechla rodiče mluvit o tom s doktorem. Řekl jim, aby si nedělali starosti, že prý část pacientů tohle zažívá a pak to prostě vymizí... což znamená, že *já* jednou prostě vymizím.“

„I kdyby to byla pravda, proč nenecháš zmizet ty druhé?“

„Nejspíš to takhle nefunguje. Nejsem ta... *původní*. Ale...“

Ale bylo by to fajn, chystala se říct, jenže se nedokázala přimět to skutečně vyslovit. *Vždyť ony jsou taky já. Není tu žádné ony!*

„No, rodiče vyšilují a posílají mě k novému psychoušovi. Ne psychologovi jako předtím, teď dokonce psychiatrovi! Jako bych byla šílenec! Budu za ním muset chodit každý týden.“ Becca si povzdechla. „Někdy... někdy si připadám jako šílená. Možná by mě prostě měli někam zavřít.“

„Tohle tě trápí?“ Gary ji konejšivě objal kolem ramen. „Nejsi šílená, to ti můžu dosvědčit.“

Kéž bys měl pravdu, usmála se nevesele.

MANDY

Uprostřed noci se z přízemí ozývaly zvýšené hlasy. Nedokázala usnout, ne, dokud je slyšela. Byla si téměř jistá, že jde o hádku. Becca by to věděla určitě, aniž by o tom musela přemýšlet, ale Mandy ji teď nechtěla přivolávat.

Několikrát zezdola zaslechla své jméno a uvažovala, co to znamená. Máma a táta se hádali – ale proč? A proč s tím už nepřestali?

Seděla schoulená v rohu postele, trásla se a téměř nevnímala slzy stékající jí po tvářích.

Hlasy zesílily v crescendo. Mandy chvilku přemítala, jak by

je asi vnímala Henriette. Ale nechtěla teď přivést do popředí ani ji.

Becca by sešla dolů a zeptala se, proč se hádají. Pokusila by se je zastavit. Možná by udělala scénu, kdyby nechtěli ustoupit. Tak proč to neudělám já?

Mandy se při té představě otrásla. Přitom to ale mohla udělat. Kdyby se jen přiměla sejít dolů.

Za vynaložení obrovského úsilí se zvedla z postele. Když se její bosá chodidla konečně dotkla koberce a ona se zadívala na kliku, uslyšela prásknutí domovních dveří. Pak už jen tíživé ticho.

Příliš pozdě.

BECCA

Měla být na hodině zeměpisu. *Zeměpis může táhnout k čertu*, pomyslela si. Stejně neměla hotový úkol.

Gary byl také za školou, už druhý den. Když ho konečně spatřila, uvědomila si proč. U levého oka měl obrovský modročerný monokl.

Posadila se po jeho boku na jejich oblíbeném místě na starém mostě a nabídla mu cigaretu. Beze slova si ji vzal.

„Vrátil se,“ promluvil konečně po chvíli. Nemusela se ptát kdo.

„To je legrační. Můj zmizel před pár dny uprostřed noci.“

„Kdykoli bych si to s tebou vyměnil.“

Becca si těžce povzdechla. „Asi jo. Promiň.“

Chvíli myslela na to, že by si to s ním doopravdy ráda vyměnila – kdyby ona mohla být normální a Gary skončil v její kůži, nebo spíš jedné z nich. Navzájem si vylévali srdce, ale i když měla pocit, že jí Gary rozumí ze všech lidí nejlépe, stejně si neumí pořádně představit, jaké je to být jen jednou

z více osobností obývajících jedno tělo. Její rodiče už teprve ne. To byl koneckonců důvod, proč od nich otec odešel, nebo ne?

A ta pitomá kráva ho nedokázala zastavit, jen se choulila v posteli jako nějaké vyděšené zvířátko. Kdybych ji tak nemusela čas od času pouštět dopředu...

Vztekle vyfoukla obláček kouře, zírājíc na město pod nimi.

Máma mě taky opustí, až uvidí, jaké jsem monstrum... Ale proč by mě to mělo zajímat? Nikdy pro mě doopravdy nic neudělala. Dokážu se o sebe postarat sama!

Becca se začala poprvé zaobírat myšlenkou na to, že ona by mohla odejít jako první.

HENRIETTE

Henriette byla nadšená pocity Mandy a Beccy, ač sama podobných projevovala málo. Byly ovšem skvělým zdrojem inspirace. Nacházelo se v nich tolik překvapivých variací, zvlášt v jejich emocích, poté co se otec odstěhoval! Rozhodla se, že jednou složí étudu zaměřenou jen na ně. Začala už nyní, ale bylo to složité téma na uchopení a dosud nebyla spokojená. Jednou se rozhodla pozdě večer cvičit na zahradě. Noc byla překrásná: slabý vánek, chladivý vzduch, hvězdy zářící nad hlavou, vůně nočních květin jako pupalky. A tak Henriette zároveň začala komponovat i své první nokturno.

Zabralo jí mnoho víkendů, volných odpolední a zejména nocí ho dokončit. Naučila se, jak přimět Mandy pamatovat na to, aby zapojovala hudební implantát, kdykoli to jen bylo možné. A Mandy to tak dělala, zčásti protože teď zřídka kdy chtěla být jen sama sebou.

Henriette se nesoustředila na nic než hudbu a její úsilí přinášelo ovoce. Nokturno obdrželo nadšené kritiky. Někteří

odborníci dokonce přirovnávali její styl a fantazii k Faurému, nebo dokonce Debussymu. Nemohla by si přát větší pochvaly.

Až dokončí svou novou étudu, budou jí tleskat ještě silněji.

Plna uspokojení a snových představ si šla lehnout a vypnula hudební implantát.

MANDY

Amanda se do postele téměř zhroutila. Ještě nikdy se necítila tak unavená jako nyní. Dobře znala důvod svého vyčerpání; Henriette cvičila večer co večer celý týden, každou noc sotva tři hodiny spánku. Dokázala si poradit s únavou lépe než ona tím, že byla tak zabraná do hraní a skládání – a vnímala i vyčerpání jako druh hudby, jak si Mandy velmi živě pamatovala, byť tomu nerozuměla.

Kdyby o tom tak mohla s někým mluvit... Byla ale příliš osamělá. Podobně jako před první operací – tehdy ale neměla vzpomínky na povídání si, smích, objetí. Nechybělo jí to tak zoufale, tolik ji netrápilo, že je sama nedokázala zažít. Někdy si přála, aby ji ostatní už nikdy nespustily.

Nyní by ze všeho nejraději rychle usnula – ale nedokázala. Ne poté, co si vybavila rozhovor, který Henriette zaslechla přes dveře do obývacího pokoje, ale jemuž tehdy nevěnovala pozornost. Otec to odpoledne přišel domů, ale nebyl sám. S ním dorazil i psychiatr, za nímž docházela, doktor Stephenson.

„Máme o Mandy obrovské starosti. Nějaký čas poté, co získala implantáty, se začala chovat podivně, jako by...“

„Jako by s každým z nich byla úplně jinou osobností,“ dokončil za manželku pan Burnham a těžce si povzdechl. „Nevím, jestli to nepřeháníme, ale... co si jako odborník myslíte, poté co jste ji už několikrát viděl?“

„Mohu vás ujistit, že vytvoření něčeho, co působí jako nová

osobnost, není mezi pacienty s implantáty nic vzácného, ač nejde ani o běžný průběh. Nejedná se o pravý případ mnohočetné poruchy osobnosti. Mozek si vytváří nové nervové cesty, které jsou implantáty posilovány. Pokud je zařízení vypnuté a dráhy ještě nejsou zcela vyvinuté, pacient se může cítit velmi odlišně. A i když jsou již stabilní, může efekt v mírnější podobě přetrvávat. Podobný jev koneckonců může nastat u každého. Lidé se chovají, cítí a myslí více či méně jinak, i když jen používají cizí jazyk. I já sám, když hovořím španělsky, mohu působit jako nepatrně odlišný člověk, a někdy říkám nebo si myslím věci, které by mi tak snadno nepřišly na mysl při používání angličtiny. V tomto případě k tomu samozřejmě přispívá i vliv jiného prostředí, ale použil jsem tento příklad, abych ilustroval, že naše chování ovlivňuje mnoho faktorů. To, co popisujete, nicméně zní vážně a u většiny pacientů příznaky přetrvávají nanejvýš několik měsíců, zdaleka ne tak dlouho jako u vaší dcery. Myslím, že by bylo lepší se na ni blíže podívat v prostředí kliniky, pokud souhlasíte, a udělat pár testů. Šlo by jen o krátkou hospitalizaci.“

BECCA, HENRIETTE & MANDY

Krátká hospitalizace.

Ta slova jí rezonovala v hlavě a vedla až k fyzické bolesti.

Jen preventivní. Kvůli získání údajů v kontrolovaném prostředí.

Chvěly se jí ruce. Stěží dovedla uchopit telefon, natož housle. Ráda by si zahrála, jen aby se odreagovala a na okamžik vzdálila od toho všeho, aniž by přivolávala Henriette.

Ale byla příliš roztřesená, než aby mohla udělat i toto.

Zavřou mě do nemocničního pokoje. Jednou zkrátka vymizím...

Se značným úsilím potlačila vzlyk.

Neměli mě nikdy nechat začít žít tenhle život, když mi ho teď chtějí zase sebrat.

Becca se rozhodla, že je nenechá to udělat.

*

Nedokázala se vzdát svých houslí. Byly jedinou nepraktickou věcí, kterou si vzala s sebou.

Odešla uprostřed noci, vzala klíčky od jejich starého auta z obvyklého místa vedle ledničky a věnovala domovu po bezmála sedmnáct let poslední dlouhý pohled.

Žádná okna se nerozsvítila, když Becca otočila klíčky v zapalování. Zadržela dech, ale když se chvíli nic nedělo, vyjela s autem na silnici.

Co v tu chvíli cítila? Smutek, přirozeně. Trochu i strach. Svobodu – čím dál více.

Absolutní svobodu...

Ten pocit byl už téměř k nevydržení. Pohltit ji tak rychle a náhle, že skoro neměla čas tím být vyděšena. Najednou byla poprvé ve svém životě volná. A nebyla si zcela jistá, co by s tím měla dělat.

Becca odbočila na dálnici. V tuhle dobu tam nebyla téměř žádná další auta. Byla tady, sama, a mohla jet naprosto kamkoli. Ten pocit byl opojný.

Napadlo ji, jak by asi zněl.

*

Jakmile vyplula na povrch vědomí, Henriette věděla, že melodie je konečně úplná.

Tahle jízda by mohla být skladbou i sama o sobě. Skoro nedokázala snést jí naslouchat; bylo toho příliš mnoho! Dokonce

ani veliký Paganini by nejspíš nebyl schopen takové rychlosti, a žádný žijící houslista by to nedokázal zahrát, rozhodně ne ona. Ale bylo to ohromující a nádherné.

Tohle byla látka pro celý orchestr, světla kolem dálnice pro smyčce a klavír, řev motoru pro žestě a bicí, temnota noci okolo perfektní pro jemnější dechové nástroje...

Představila si nicméně i ústřední melodii jako houslové sólo.

Vehnilo jí to slzy do očí. Nikdy neslyšela nic ani zdaleka tak komplexního!

V takovém stavu ale stěží dokázala ovládat vůz. Věděla, že musí na chvíli odejít, pokud kdy má mít příležitost dokončit své mistrovské dílo.

*

Bylo to jako vzbudit se z noční můry, až na to, že se probudila *do ní*. Pevně sevřela volant, vyděšená jako nikdy jindy, dokonce víc než tehdy, když se dozvěděla, že její rodiče budou žít odděleně. Ale stále ještě cítila část Henriettiny bázně a Becčiny radosti ze svobody. Obojí jí bylo povědomé. Byla schopna to cítit, sice za jiných podmínek, ale i tak to byl styčný bod.

Stále ještě se bála svého útěku a byla v šoku, že se najednou objevila v takové situaci, ale snad poprvé dokázala Becčiny vzpomínky v duchu nejen rekapitulovat; dokázala jim *porozumět*. Útěk pro ni zůstal strašidelný a nerozumný, ale dovedla sledovat cestu Becčinych emocí a skončit právě na tomto místě, vůbec poprvé.

To zjištění s sebou přineslo náhlou úlevu, která jemně postrčila strach pryč.

I kdyby jen pro tuto chvíli, Mandy si nepřipadala, jako by sdílela své tělo s cizím člověkem.

Snad kdyby to Becca také dokázala pocítit...

*

V jediném momentu děsivého zmatku se znovu stala Beccou. Jediné mrknutí – a pak spatřila nákladní vůz a uvědomila si, že strhla řízení na opačnou stranu cesty, zatímco přepínala implantáty. Zaslechla drsně znějící výkřik, který sotva připomínal její hlas, ale musela to být ona.

Stočila volant rychle, ale ne včas.

*

KODA

„...je skoro zázrak, že tvůj mozek ani implantáty neutrpěly žádné závažné poškození. Mohla jsi zemřít, Mandy, dá se mluvit o štěstí, že jsi jen přišla o ruku.“

Dívka se zadívala na svou pravou paži, nevypadající nijak zvláště v rukávu dlouhého trička. Jen podivně hladká a jednolitá kůže na hřbetu její ruky napovídala, že nejde o lidskou končetinu. „Připadá mi jako moje.“

Doktor Stephenson přikývl. „Tak je to správně. Pevně doufám, že budeš moci zase hrát na housle. Ale to nebezpečí, jakému ses vystavila...“

„Ne já,“ řekla tiše, s pohledem upřeným na špičky bot. „To Becca.“

Doktor byl rád, že se mu nedívá do tváře. Obával se, že právě dal najevo emoci, které by si i ona ve svém stavu dovedla povšimnout a rozpoznat ji: strach. Báł se, že její stav je daleko horší, než si myslel předtím, a že to je zčásti i jeho vina – a že by se mohl ještě zhoršit.

„Mandy, prosím tě – každé tvé já –, abys se mnou mluvila

otevřeně o svých dřívějších i současných myšlenkách a pocitech. Je mi líto, že jsem předtím nepochopil, jak těžké to pro tebe bylo. Teď ale udělám, co budu moci. Jsi ochotná se spolu se mnou pokusit všechno zase napravit? Věř mi, že se to dá zařídit.“

Mandy chvíli sbírala odvalu, aby promluvila. „Co tím myslíte?“ špitla nakonec.

„Ty, Becca a Henriette jste jeden člověk. Připadají ti odlišné, ale to je jen vedlejší efekt několika skupin nervových drah vytvořených v oblastech stimulovaných tvými implantáty. Dá se využít celá řada postupů, jak zmírnit odlišnosti, pomalu, opatrně –“

„Ne. Ony by nechtěly odejít,“ zašeptala skoro neslyšně. „A já... já je nemůžu zabít.“

„Není tu žádné *ony*, ani žádné zabíjení,“ řekl Stephenson naléhavě. „Věř mi, Mandy.“

„I kdybych vám teď věřila... s kterýmkoli ze svých implantátů bych třeba nemusela.“

Skoro se usmál; alespoň dělali nějaký pokrok. „Tak to zkusme.“

Vzápětí se mu klidně dívala přímo do očí a on věděl, že se znovu změnila. „Jsem ochotná pokusit se splynout s ostatními – pokud mne napřed necháte dokončit mou étudu. Zatím jsem k tomu neměla příležitost. Musím to udělat. A potom... Doufám, že bude pokračovat v hraní, i kdyby ne ve skládání. Prosím, nechte ji... mě... si pamatovat, jak dokonalý pocit je vnést houslemi život do vší té hudby. Potom nikdy nebudu doopravdy pryč, vždycky budu v ní. To je všechno, co chci.“

Nečekala na jeho odpověď. Zamrkala, a už se na něj dívala znovu. Stephenson cítil, jak se mu zježily chloupky na šíji.

*

Becca se bránila, nechtěla být probuzena. Bylo to poprvé od její nehody. Poslední, co si pamatovala, byly oslepující reflektory nákladního vozu a ozvěny Henriettiných nádherných vzpomínek i Mandyina strachu.

Ne; nejenom strachu. Bylo tam ještě něco dalšího.

Zavřela oči.

Úleva. Něco jako... propojení. Pochopení.

Znovu se před ní otevřel ten výjev, a ona se zachvěla, čelící podruhé blížícímu se nákladáku. Honem se rozhlédla po uklidňujícím pokoji.

Uvědomila si, že se silně třese. A čím asi po té hrozně nehodě procházela Mandy?

Dokázala si vybavit její dezorientaci a bolest... Na všechno byla tak dlouho sama... Musela překonávat to, co si pro ni připravila ona...

Mandy nakonec měla daleko víc odvahy než ona. A nebyla to právě ona, Becca, kdo byl vždycky vyděšený z postupného vymizení – vzdorující té představě, živící vlastní strach?

Becca zamrkala a prudce se nadechla, překvapená vlastními úvahami. Co by tomu asi řekl Gary, kterému si vždycky jen vylévala srdce, místo aby se pokoušela pomoci i ona jemu? Nebo... její rodiče, kteří si navzdory všemu, co se stalo, nezasloužili její nenávisť?

Dokonce i jako Henriette to byla schopná pochopit.

Uvědomila si, že doktor Stephenson čeká na odpověď. Na její odpověď.

Podlehnout strachu a utíkat poprvé za celou dobu nepřípadalo v úvahu.

Všechny
vůně světa

Po předchozí povídce už asi uhodnete, že mám ráda synestésii. Osobně jsem ji zažila jen dvakrát v životě, a to olfaktoricko-auditorní. V obou případech jsem silně nachlazená a nadopovaná analgetiky vyrazila na koncert. V prvním případě jsem jeden ze songů Havelkových *Melody Makers* cítila jako intenzivní vůni burských oříšků, ve druhém voněla pasáž Orffovy *Carminy burany* jako citron s limetkou.

Následující povídku jsem napsala pro první číslo časopisu *Forbes NEXT* (jaro 2017). (Pozor, aby to nebylo tak snadné: V létě 2016 vyšlo oficiálně nulté číslo časopisu.) Zadání znělo: technologie blízké budoucnosti. Popsala jsem stranu hipsterského diáře samými *cool*, *fancy* a *hip* nápady, až jsem došla k závěru, že bez čichových vjemů by žádná pořádná virtuální realita nebyla úplná. Jak je ale zajistit a jaké nečekané důsledky by to mohlo mít? O tom je následující povídka.

O tom, a taky trochu o karikování světa startupů, který jsem zběžně poznala, když jsem se v něm nějakou dobu pohybovala jako správce sociálních sítí (zásadně odmítám označení *social media guru* nebo *ninja*, a kdo mě tak zkusí nazvat, pozná, že nejsem *ninja*, ale krav magu jsem dělala).

Mimochodem, zprávy o zařízení podobném prvnímu prototypu v povídce proběhly médii zhruba ve stejné chvíli, kdy povídka poprvé vyšla. Tady máte to psaní near-future science fiction...

Na okamžik zaváhám, než stisknu domovní zvonek. Když ho zmáčknu, jako bych ucítila závan vůně jablek. Ozvou se rychlé kroky a matka otevře dveře. K jablkům se přidá vanilka.

„Helenko, to je ale překvapení! Proč jsi nám neřekla, že přijdeš na návštěvu?“

Až pak si povšimne mé sbalené sportovní tašky a úsměv jí na vteřinu zakolísá. S sebou to přinese stopu hořkých mandlí.

Máma kývne, abych šla dál, a já vejdu do chodbičky: na podlaze známé kachle s vrcholně nevkusnými malbami psů a koček, na stěně květované tapety, z obýváku zní televize. Domov. Voní jako kakao se skořicí a mě zaplaví úleva.

Máma dělá totéž co vždycky: pobíhá po kuchyni, třikrát mi nabídne domácí koláč a já třikrát s díky odmítnu, bez ptaní mi udělá čaj, stejně tak bez ptaní ho osladí a pořád se na něco ptá.

Už od začátku jsem se obrňovala proti otázce, která nevyhnutelně musela přijít.

„A na čem teď vlastně pracuješ?“

„Vestavěná integrace olfaktorických stimulů do plně imerzivní véer,“ zamumlám a doufám, že to nechá být.

„Zlato, nerozumím ani slovu z toho, co jsi řekla. Nejde to česky?“

Povzdechnu si. „Přidáváme čichové podněty do virtuální reality.“

„Vážně? To musí být zajímavé!“

„To si ani nedovedeš představit.“

*

„Dokážeme něco, co ještě nikdo na světě neudělal: Přidáme do virtuální reality další smysl. Umožníme v ní čichové vjemy,“ prohlásí Regina se širokým dravčím úsměvem na pondělní poradě a nejspíš už je jí jasné, že tím fungování malého, ale úspěšného startupu obrátí naruby. Ze dvou karikatur startupových CEO – *nerd* a *byznysmen* – je tou druhou. *Disruptivní* je její oblíbené slovo.

Padne spousta námitek.

„Nespočetně proměnných!“

„Děsivá individuální variabilita!“

„Technické řešení bude stát majlant, a všichni ho stejně budou nesnášet!“

Regina si je všechny vyslechne pozorně a s úsměvem, a na všechny má odpověď. Čich je z našich smyslů možná nejkomplexnější a nejobtížnější na zachycení. Jeho vjemy příliš vědomě nevnímáme, ale na nevědomé úrovni je mocnější, než si umíme představit. Ovlivňuje výběr partnera. Nevychutnáme si bez něj jídlo. Má postavenou hotovou dálnici do hipokampu, proto i nepatrný čichový podnět umí oživit vzpomínku, jako by se stala včera. Závan vanilky, který si ani neuvědomíte, a najednou si představíte babičku, jak před vás pokládá čerstvě upečený štrúdl týden před tím, než umřela. Nebo ucítíte stopu parfému s cedrem – a zničehonic jste zase

naštvaní na bývalého, a nevíte proč. Melodramatický potenciál zaručen.

Svět, který vidíte, slyšíte a možná vnímáte hmatem, pokud jste utratili nehorázné peníze za rukavice se zpětnou vazbou, teprve čeká na opravdové oživení.

Regina ví, jak si nové směřování prosadit a uvést věci do chodu. Okamžitě máme nasdílenou novou nástěnku v Trello a speciální vlákno ve Slacku je otevřené dřív, než stačí pípnout notifikace.

Teď už stačí jen změnit sen ve skutečnost. Jako by to šlo tak jednoduše.

*

Nejistě se rozhlédnu po skupince naší nové pracovní síly. „Rozumíte všemu?“

Jedna nová posila, studentka sociální antropologie s kmenovým trikem a piercingem v nose, líně kývne k přístroji v mé ruce. „Projdeme s tou věcí zadaná místa, všechno zdokumentujeme, vrátíme se v dalším zadaném čase, vždycky s novým filtrem, a budeme si z toho psát *čichový deník*. Pro každé místo aspoň pět přeměření. Je to tak?“

„Ano.“

Další žena se trochu nejistě rozhlédne. Uvědomím si, že je to ta, co nám musela podepsat dvakrát tolik prohlášení o mlčenlivosti co ostatní, a má za úkol nasbírat olfaktorická data ze sexu.

„Pokud zadání nepraví jinak,“ dodám rychle.

Tentokrát se přihlásí vysoký mladík s kulatými brýlemi. „Sice se mě to úplně netýká, ale nebudou měření strašně ovlivněná počasím, hlavně ta venkovní?“

Tenhle má za úkol zdokumentovat knihovny, uvědomím si. Knihovník s přístupem i ke vzácným tiskům se nám hodí.

„Máte pravdu, proto v případě potřeby požádáme o další přeměření.“

Doufám, že se nebude ptát dál. Já jsem spíš přes hardware; prosívání velkých dat a hledání zrněk zlatého písku je i na mě poněkud esoterická věc.

Jsme vybaveni nejlepšími olfaktometry, jaké jsme sehnali, filtry a deníky, a naše pomocné síly se rozcházejí domů. Jen knihovník tu ještě postává, i když ostatní odešli. „Můžu ještě nějak pomoci?“ zeptám se. Doufám, že ne. Těším se na kafe a kalibrace.

„Mohl bych vás pozvat na večeři?“ zeptá se.

„Aha.“

Nezdá se, že by můj nedostatek slovní zásoby odradil muže, který tráví dny obklopen knihami. Pořád se klidně usmívá.

„Rozmyslím si to,“ řeknu nakonec. „Napíšu vám... ti... na faceu.“

„Nemám facebook.“

„Aha.“ Sakra, začínám se opakovat. „Um...“

„Máš moje číslo. Kontaktní informace na smlouvě...“

„Jasně. Dám vědět.“

Znovu se usměje. „Lepší než odmítnutí. Ještě mám naději.“

U kafe si ho vygooglím. Nemá facebook. Nemá twitter. Není na instagramu, snapchatu, linkedinu, prokrista, dokonce ani na *goodreads*. Co je to za knihovníka?

Špatně se vám přejede doleva nebo doprava, když o člověku nic nevíte (a ani vám zákeřně nedá možnost, *jak* kdekoli kamkoli přejet).

Aspoň vyberu restauraci.

*

„Vypadá to směšně,“ konstatuje první betatester při spatření prototypu. „Zatraceně směšně.“

Útroby se mi sevřou, když si vzpomenu, kolik práce v tom je – vzorkování pachů, izolace vhodných molekul a jejich kombinací, šťouchání do parfumérského průmyslu pro know-how, testování, úpravy, další testování, prezentace zvolených možností „čichovému panelu“ pro kalibraci, nemluvě o zlikvidovaném hmotnostním spektrometru – ale Regina, která chtěla *být u toho*, se sebejistě usměje.

„Vyzkoušejte to, prosím.“

Tester se zamračí, když si krom headsetu nasazuje ještě pásek s něčím, co připomíná dýchací masku. Vypadá jako tse-tse potápěč. Ale když se ponoří do hry, jeho výraz se i pod headsetem viditelně změní.

Reginin dravčí úsměv se rozšíří.

O dva měsíce později začíná CES, a všichni, jejichž pozice začíná *C*, jsou ve Vegas (kromě CFO; ten si neužije nikdy nic). Na twitteru vidím fotky nejnovější bezdrátové odsávačky mléka, augreality, která z každého udělá mimozemšťana ze Star Treku, šatů s regulovatelnou délkou, barvou a strukturou, optických vláken do vlasů i retro arkádovek. Usoudím, že nechci zubní kartáček s integrovanou kamerou ani bezdrátové gadgety do jiných tělesných otvorů.

Čichová VR přitahuje reportéry jako zralá hruška vosy. Během CES i v týdnech poté se množí recenze a reportáže.

Už je to tak. Jsme slavní.

*

„*Nejlepší upgrade véerka od haptických rukavic.*“

– The Verge

„Šílené. Dechberoucí. Budoucnost je tady a můžete ji ucítit.“

– **Wired**

„Vychytávka, kterou nesmíte minout.“

– **Forbes**

„Jako z dílny profesora Farnswortha.“

– **Ars Technica**

*

„Odvedli jste úžasnou práci. Mark 1 je na vrcholu popularity. Je mi potěšením oznámit vám, že jsme ho právě prodali za dvakrát tolik, než jsme doufali,“ praví Regina s dravčím úsměvem.

Kdo má v pozici C, s úsměvem přikyvuje. Zbytek z nás to zastihne nepřipravené.

Prodali jsme to...? Dalo se to čekat, jsme moc malí na to, abychom navzdory patentům soupeřili s konkurencí snažící se přijít s tímtež, ale i tak...?

Regina ale pokračuje: „Recenze byly nadšené, ale ještě v jednom se shodovaly. Je to... nepraktické. Uvolňování předem připravených vzorků, které nemají dlouhou trvanlivost, je omezené a leckomu se v tom špatně dýchalo. Nemá to široký potenciál...“

Musela jsem souhlasit. V podstatě jsme lidem nasadili masku plnou mikrokomůrek otevíraných v závislosti na tom, do jaké části hry se uživatel dostal. Vejděte do knihovny, přivítá vás vůně starých tisků, prachu a mořeného dřeva. Už neuvídíte, kolik bezesných nocí jsme strávili nad tím, které molekuly nesoucí tyto vjemy dokážeme syntetizovat a dlouhodobě uchovat, aniž by se křehký dojem ztratil v čichovém *uncanny valley*. Ani to ale nevydrží věčně, různé složky mají různou

trvanlivost, ne vždycky se uvolní až tehdy, kdy chceme, a po vyčerpání se musí doplnit...

Na to, kolik to zabralo práce a nutných inovací, byl výsledek zatraceně nepraktický.

„...proto vytvoříme nové rozhraní. Těší mne, že mohu oznámit začátek spolupráce s neurobiologickou laboratoří think tanku Minerva, konkrétně s týmem studujícím vnímání čichu. Nedávno se jim podařilo pár pěkných průlomů!“

Nevím, jestli mám být spíš nadšená, nebo přemítat, jestli jsem po škole neměla jít radši do korporace a mít tam klid. Mít nohu na pedálu pokroku je fajn, ale většinou se zapomíná zmínit, že nefunguje volant a každou chvíli jedete někam úplně jinam, a pořádně nevíte kam – a brzdy někdo zapomněl nainstalovat.

„Máme k dispozici další financování z Node7. Teď je ten nejlepší okamžik spustit ve věer skutečnou revoluci,“ Regině se v úsměvu zablýsknou dokonale bílé zuby.

A tak trávím následující týdny a měsíce v těsné spolupráci s neurovědci. Zjišťuji, že „kde jsou mé mozky“ je v jistých profesích zcela normální dotaz a že transkraniální magnetická stimulace urazila pořádný kus cesty od doby, kdy jsme si z ní na škole tropili žerty. Tehdy se aplikace magnetických polí na vybrané části mozku příležitostně používala pro léčbu chronické bolesti a těžší deprese, ale míření a kalibrace daly zabrat. Oproti stejnoproudé elektrické stimulaci, kterou si připraví i domácí kutil-transhumanista, nám připadala strašně neohrabaná.

„Kortikální stimulace dá zabrat. Namiř vedle v rámci odchylky, a jsi úplně mimo. Ale čichové bulby... glomeruly máme zmapované líp než vlastní dvorek. Zasáhni správné neurony, a voilà, ucítíš jablka, chlorovanou vodu nebo i starou knihu,“ vysvětluji doma Ctiradovi. Teoreticky je to pořád

firemní tajemství, ale on ho nebude šířit dál, i kdyby jen proto, že kolegové v knihovně by převážně neměli nejmenší tušení, co za slova mu proudí z úst.

„A to všechno díky té magnetické helmě?“

Přítakám. „Zatím se to používá hlavně při experimentální terapii. Ale do věer už to začíná přicházet, jen nevím o nikom jiném, kdo by se snažil začít čichem.“

Ctirad chvílku mlčí. „Není to riskantní?“ ozve se nakonec. „Vkládáš někomu představu do mozku... Představ si, kam by to mohlo zajít.“

„Od čichového vjemu k falešné vzpomínce nebo přesvědčení je zatraceně daleko,“ uklidním ho.

Má pravdu. Jednou to bude zneužitelné. Všichni jsme koneckonců četli příběhy o reklamách podsouvaných nám přímo do hlavy. Ale vyplatilo by se to? Jsou mnohem snazší způsoby, jak manipulovat lidmi, aniž byste jim museli na hlavu narazit helmu.

Alespoň zatím.

*

Další kolo kalibrace.

Nasadím si helmu a spustím testovací sekvenci. Pořád nic. Zesílím signál o stupeň. O dva.

Přijde mi chvilkově, jako by se vizuální svět před mýma očima stával hmatatelnějším – ale pak ten letmý dojem zase zmizí a nepřijde žádný přelom.

Sundám si helmu i brýle. Zatočí se mi hlava, jak se vrátím do normálního světa. Nejspíš už jsem tu věc ladila moc dlouho. Čas jít domů...

Cesta je zvláštní. Autobus je divně cítit. To až tak podivné není, ale podivné je *jak*: žádný pach nemytých těl a hromadné

dopravy; místo toho... zvadlé růže a tuberózy? Sama se divím, kde se ve mně berou takové asociace. Možná jsem prostě přetrénovaná na pachy a už si představuji kdeco. Předtím, než nás Regina navedla na tuhle kolej, jsem neměla o světě vůní ani potuchy, a „asi nějaká kytka“ byl můj vrchol identifikace tohohle vjemu.

Chodník ve mně vyvolává pocit, že cítím borůvky. Takový nesmysl – borůvky!

Až doma mě ale udeří v plné síle, co se stalo. Odemknu, a okamžitě mě zavalí nepříjemný štiplavý zápach.

„Ctirade?“ zavolám z chodby. „Něco se připálilo nebo co?“

Ctirad se vynoří z obývacího pokoje a utírá si brýle do trika. „Ne, proč?“

Jakmile ho spatřím, udělá se mi špatně. Kopr! Nenávidím kopr, zvedá se mi z něj žaludek!

Zavřu oči – a prakticky vzápětí vjem vymizí.

„Do hajzlu,“ vydechnu. Už tuším, v čem je zakopaný pes, ale nechce se mi tomu uvěřit.

Pohlédnu napřed na zábradlí (červené fazole ve vlastní šťávě?) a pak znovu na Ctirada. Kopr, kopr, kopr. Do kopru.

Snažím se vysvětlit, co se nejspíš stalo, a koukám se na špičky vlastních bot (nic, k mé nebetyčné úlevě). Googlím získanou synesthesii a odškrtnávám položky. Ne, nepožila jsem LSD, šalvěj divotvornou ani jiný halucinogen, ani jsem neutrpěla poranění mozku, ani jsem neztratila funkci některého smyslu, ani mě nikdo nezhypnotizoval. Snad zvýšená hladina transmitterů v bulbu, který jsem už druhým týdnem stimulovala jednou kalibrací zařízení za druhou? Nová nervová spojení – tam, kde by vůbec být neměla?

Nemůžu se na Ctirada ani podívat. Vyštrachám kdesi masku na spaní, kterou jsem dostala od Delty na transatlantickém letu, a radši chodím doma poslepu. Většina zařízení totiž nevoní právě příjemně.

Když zhasneme, nedokážu se přimět se ho ani dotknout. Představa kopru je příliš silná.

Ráno vyrazím k doktorovi. Na neurologii pokrčí rameny, řeknou „možná senzorická kros-aktivace, uděláme další testy“, ale je jasné, že nevědí, jak to zvrátit. Dobrá zpráva je, že nemám roztroušenou sklerózu, u které to prý bývá vzácný raný symptom.

Prý to samo vymizí, pokud je to jako se synesthesií vyvolanou použitím drog.

A tak se vrátím do světa spáleniny, dezinfekce a kopru, říkám si, jestli je nová konektivita náhodná, nebo se mi podvědomí snažilo něco naznačit, a doufám ve zlepšení.

Ale je to jenom horší, až se to už nedá vydržet.

*

Což mě přivádí zpět sem: na židli u kuchyňské linky, se šálkem kouřícího čaje před sebou a rentgenovanou matčiným pohledem uprostřed všeobjímající vůně kakaa, skořice a hřebíčku.

Přemítám, jak jí vysvětlit, co se stalo – a jak to patřičně zabalit a upravit, samosebou. Copak se rodičům někdy vykládá celá pravda?

Pravda je, že nevím, co bude dál. Vráťím se po zatím neurčité době volna do své práce? Pohne se vůbec projekt někam, když se objevila tahle komplikace? Rozhodnu se odejít a vymoci odškodné? Co bude se Ctiradem?

A zbavím se někdy tohohle prokletí?

Vím, co by mi matka řekla, kdyby slyšela, co mi běží hlavou. *Každé prokletí je zároveň dar.* Ona rozhodně měla dar znít jako produkt neuváženého románku mezi self-help příručkou a mravoučnou pohádkou.

Jak mám z *tohohle* udělat dar, když mi to obrátilo život naruby?

Vím, co by řekla *Regina*: využij to pro byznys.

Jenže to, jak si můj mozek spojuje zrakové a čichové vjemy, nemá žádný objektivní základ. Mně voní tenhle byt po kakau, jinému by třeba připomínal shnilou rybu.

Ale... kdo říká, že byznys musí být založený na něčem, co se dá objektivně uchopit?

Zadívám se na matku. Kardamom. Skořice. Hořká čokoláda. Vanilka. Podtón soli.

Mám tušení, že takový parfém by se jí zalíbil.

Ovšem co dělat, pokud z něčí podoby ucítím kadibudku?

Improvizuj, našeptává mi jakási část mé osobnosti, která do teď zticha seděla v koutě. *Staré dřevo. Les. Pižmo. Vidíš?*

Možná to zkusím automatizovat. Co taková aplikace, která vám řekne, „jaký jste parfém“? Nahrajete fotku, možná nejen svoji, ale i oblíbená místa, přátele, mazlíčky...

Objektivní výpovědní hodnota nulová. Hodnota co do míry zábavnosti? Podle toho, jak dobře to udělám.

Možná k tomu účelu vyladím nějaký AI framework. Nakrmte síť daty, nechte ji hluboce se zasnít... a ona vám řekne, jak jí voníte.

A co takové parfémy k jedinečným událostem? Jak bude vonět blížící se start Red Dragonu?

Zjistím, že se usmívám. Možná je prokletí přece jen trochu i darem – jen to musím zkusit. Možná se přede mnou otevírá svět netušených možností.

Poslední intifáda

Když mi bylo necelých čtrnáct let, vytvořila jsem jako školní projekt noviny z budoucnosti nazvané *Marsovský expres*. V jednom z článků jsem psala o politických požadavcích a kosmické expanzi komunistické Jihoamerické federace. V našem světě nezůstalo u Chávezovy Venezuely a da Silvovy Brazílie; nedlouho nato zvítězil v bolivijských prezidentských volbách levicový kandidát Evo Morales a podobný trend pokračoval i v dalších státech. Byla jsem současně překvapená a hrdá, jak jsem to předpověděla, i když už v tehdejším útlém věku mi bylo v koutku ducha jasné, že jsem nepředpověděla naprosto nic. Některé věci můžete do značné míry předvídat; u jiných se prostě občas trefíte.

V Marsovském expresu jsem se náhodou trefila.

Poslední intifáda, která zde vychází poprvé, je ukázkou toho, jak jsem se naprosto netrefila. Dnes je to spíš alternativní historie než near-future SF, jak jsem ji dopsala tehdy na podzim 2010...

...ale doufám, že si její příběh stejně užijete.

Milovaná Paříž. Po letech jsem zase tady, sedím u venkovního stolku v kavárničce na nábřeží Seiny a pozoruji čilý ruch kolem sebe, který nesmíte zaměňovat se spěchem; tady se nikdy skutečně nespěchá. Popíjím šálek kávy a líně pročítám dnešní Le Monde. Vychutnávám si každou chvíli.

Nezůstanu tu dlouho a chci si Paříž během své krátké návštěvy užít. Kdo ví, kdy se sem opět vrátím. Je to skoro můj druhý domov, kdybych ovšem věděl, kde mám ten první. Nemám v tom úplně jasno; za ta léta neustálých cest po celém světě jsem si zvykl považovat za domov každé místo s postelí a tekoucí vodou.

Květnové slunce se mi opírá do tváře a já se usmívám, protože tohle je můj svět, tady jsem jako ryba ve vodě. Lidé jsou tu vstřícní, kulturně založení, vždy elegantní, zkrátka *pařížští*. Na pár hodin se ztratím v křivolakých uličkách Montmartru a vrátím se okouzlen. Tohle je mé vysněné místo na odpočinek a já doufám, že ten si budu moci užívat už brzy.

Ještě takové tři čtyři zakázky, a končím s tímhle nevděčným povoláním.

A zatím... ach, sladká Paříži, už jen tři dny, a budu tě muset opustit. Snad ne nadlouho.

Příští dopoledne jsem strávil sledováním své místní zakázky. O Félixu Tharaudovi jsem si dopředu zjistil, že je považován za nekorunovaného krále pařížského drogového podsvětí, ovládá obchod s touto komoditou jak s Kolumbií, tak s Afghánistánem, a tvrdě potírá jakoukoli konkurenci, která se tu snad odváží objevit. Má jeden velmi příjemný zvyk – příjemný, protože je neměnný a usnadňuje mi práci: Každý všední den obědvá v restaurantu *La délicatesse parisien* nedaleko Place de la Concorde. Trochu exponované místo, ale i to se dá zvládnout.

Ani dnes svou pravidelnou návštěvu nevynechal. Přijel černým audi v doprovodu dvou bodyguardů a řidiče. K rituálu patří i černé brýle, blyštivý samolibý úsměv a zlaté rolexky; každý v jeho blízkosti si má být vědom, kdo je tady pánem.

Nedaleko stojí komplex kancelářských budov vyšších než jejich okolí. V duchu jsem porovnával úhel mezi nimi a vchodem do restaurantu; ulice byla široká, vypadalo to dobře. Ještě dnes se tam podívám a zkontroluji situaci. Pozitíří musím být perfektně připraven.

Tharaudovi trval oběd hodinu a něco. Možná bude lepší vyčkat na jeho odchod z restaurace; koneckonců by to bylo i v souladu s tradicí posledního odsouzencova jídla.

V patnáctém patře nejbližší kancelářské budovy sídlila mezinárodní finančně-poradenská společnost. Dole na recepci jsem se ohlásil jako klient pana Duponta, který mne již očekává; jedno z nejběžnějších francouzských příjmení otevírá dveře všude. Obhlídka patra mne celkem uspokojila. Okno na pánských záchodcích bylo orientováno na severovýchod, přesně proti vchodu *La délicatesse parisien*. Parapet byl dostatečně široký, abych se o něj při práci pohodlně opřel. Vynikající.

Jediná věc, která mne lehce znepokojovala, byla zvýšená bezpečnostní opatření ve městě. Příjezd izraelského premiéra a vůdce palestinského Hamasu vyvolal doslova policejní hysterii. Ale Matignonský palác, kde začne vyjednávání, je nejméně dva kilometry odtud vzdušnou čarou, na druhém břehu Seiny. Posílené hlídky se budou soustředit především tam.

Budovu jsem opustil bez povšimnutí. Zbyla mi ještě spousta času; klient z mně neznámého důvodu, protože mně nepřísluší se příliš vyptávat, trval na pozítří.

Zítřek strávím se svou Paříží.

*

Ulicí prosluněné dopolední Paříže kráčí pomenší skoro-čtyřicátník s nevýrazným obličejem, matnými světlehnědými vlasy, povislým knírem a oválnými brýlemi, oblečen do prodyšného letního obleku béžové barvy. V ruce nese houslový futrál a přes rameno má přehozenou malou tašku. Nikdo si ho nevšímá, není ničím nápadný.

Mám rád klasiku. Futrál na hudební nástroj se může zdát příliš neoriginální, možná dokonce podezřelý, ale já v něm skutečně mám housle; důležitý náklad se skrývá až v přihrádce pod nimi. Tento způsob se mi stále zdá praktičtější než třeba dlouhé pouzdro na dokumenty. Nehledě k tomu, že o architektuře nevím zhola nic, zatímco na housle zvládnou slušně zahrát několik skladeb.

Asi by se o mně řeklo, že jsem ještě ze staré školy; profesionál milující preciznost a eleganci. Rychlost, přesnost, žádné zbytečné násilí – to je má vizitka. Používám buď lehkou samočinnou pušku s dalekým dostřelem, nebo rychle působící jedy bez chuti a zápachu; záleží na situaci. Nikdy bych se nesnížil k pistoli, či dokonce noži.

Slunce svítí ostošest, široké ulice zdobí květináče přetékaající mnohabarevnými květy a Pařížané míří do práce, na kávu, do obchodů nebo na návštěvy. Napadá mě, že by to měl někdo namalovat. Škoda, že se štětcem mi to navzdory citlivým prstům nikdy nešlo.

Náhle ve mně narůstá neklid. Ulicí s houkáním projíždějí policejní vozy, razí si cestu kolonou plnou neukázněných pařížských řidičů. Jedou proti mně, míjejí mě a uhánějí dál. Lidé se otáčejí, tohle se tu přece nevidí každý den. Že by nějaká pařížská banka?

Nenechám se tím vyrušit, pokračuji v cestě. Když stanu na recepci kancelářské budovy, je tam stejná žena jako předevčírem. Ale nepoznává mne; vypadám teď starší, mám nedbalejší držení těla, jinou barvu očí i vlasů... Pouští mne dál, s úsměvem mne posílá do čtvrtého patra, kde sídlí společnost vyrábějící hudební nástroje. Ve výtahu jsem sám. Stisknu tlačítko patnáct.

Na chodbě nikdo není. Na dveře záchodků s okny na severní stranu věším cedulku s nápisem MIMO PROVOZ, VYUŽIJTE TOALETY V JINÉM PATŘE. Mám klid. Beze spěchu vydávám a skládám lehoučkou kompozitovou pušku, ráže čtyři a půl milimetru. Většina kolegů používá vyšší, ale nízká ráže poskytuje vysokou ústovou rychlost a velmi dobrou přesnost. Její nevýhoda spočívá v nadstandardní ceně a malém výkonu z hlediska terminální balistiky; pokud se nestrefíte přesně, může se snadno stát, že zakázku nesplníte a její předmět bude vesele pokračovat ve své existenci.

Ale já byl na svou mušku vždycky pyšný.

Černé audi již stálo před vchodem do *La délicatesse parisien*. Čekal jsem. Hledáčkem jsem si prohlížel polední Paříž – široké bulváry i úzké uličky, čtvrti historické i moderní, ploché i kopcovité, líně tekoucí Seinou a pestrá auta ve všech barvách duhy. Má chvíle se už blížila; zaostřil jsem na vchod restaurantu.

Dveře se rozlétly, Tharaud vyšel ven. Usmál se a odhalil tak zářivě bílé zuby.

V příštím okamžiku padl na zem. Jeden z bodyguardů se k němu honem sklonil, druhý vytáhl pistoli a divoce se rozhlížel, ale střelce vidět nemohl.

Zručně jsem složil pušku zpět do pouzdra a vyhlédl do chodby. Prázdné. Sundal jsem visačku ze dveří, zmačkal ji a zahodil do nejbližšího koše. Vydal jsem se dolů.

Neožývalo se nic; ani uvnitř. Kdysi v začátcích jsem občas kladl otázky svému svědomí, ale ani tehdy žádné hryznání nepřicházelo. Možná to tak mám od narození. Většina mých zakázek jsou stejně lidé, pro které se nepláče; podsvětí se rádo nechává likvidovat mezi sebou. Proto jsem nikdy nemusel stanout před rozhodnutím, zda zakázku vzít nebo ne; kdyby někdo zadal jako subjekt kohosi, o kom je obecně známo, že je takzvaně dobrý člověk, možná bych váhal. Nevím. Před takovou volbou jsem nikdy nestál.

Zpoza rohu se naproti mně vynořila dvojice mužů. Nejsem si jist, co v mé mysli rozblíkalo varovnou kontrolku; možná léta zkušeností, skrývání a opatrnosti, snad nějaký instinkt... Tep se mi zrychlil, adrenalin se vyplavil do žil, mozek již vyhodnocoval případné únikové cesty.

Vytáhl jsem z kapsy saka kapesník a vysmrkal se. Ani nehnu-li brvou, pokračovali dál proti mně. Možná je to planý poplach. Ale cosi v jejich výrazu a držení těla mě přesvědčovalo o opaku. Tohle *znám*.

Upustil jsem kapesník a shýbl se pro něj. Pod sakem jednoho z mužů jsem zahlédl malou vyboulenu. To vypadá špatně. Sakra špatně. Dva ozbrojení a pravděpodobně skvěle vycvičení chlápci sotva pět metrů ode mě. Další nebudou daleko.

Díkybohu, že mám rychlé uvažování i reflexy. A únikové plány.

Pohybem lokte jsem uvolnil z kapsy saka malou nádobku, která vypadla na zem. Kopl jsem ji směrem k mužům ve chvíli, kdy sáhli po svých zbraních.

Z nádobky začal rychle unikat barevný plyn. Rozkašlali se.

Rozběhl jsem se na opačnou stranu. Od výtahu i nouzového schodiště. Odříznutý – to si myslí oni.

Po útocích na Světové obchodní centrum v září 2001, kdy jsem byl ještě hloupé předpubertální škvrně, začali výzkumníci intenzivně pracovat na systémech rychlé záchrany lidí z hořících či řídicích se budov. O deset let později jimi již byly vybaveny nejmodernější věžáky světa.

Jeden z nich před týdnem nainstalovali i do této pramálo významné kancelářské budovy.

Vtrhl jsem do nejbližší kanceláře na východní straně. Dvě ženy polekaně vyskočily od svých stolů. Nebral jsem je na vědomí, nasoukal se do postroje pod oknem, spustil jeho nouzové otevření a začal slaňovat.

Někde kolem pátého patra jsem zahlédl vyklánějící se brunátné obličej agentů. No dobrá, brunátné obličej jsem si možná jen představoval.

Seskočil jsem na zem, vyvlékl se z postroje uprostřed skupinky lidí zírajících, jako by spatřili zjevení, a okamžitě přeběhl do ulice za rohem, kde mě neviděli.

Vmísil jsem se do davu. Ze širokých bulvárů jsem se dostal do změti menších ulic a uliček. Rue de Faubourg Saint-Honoré mi poskytla ztemnělý průjezd, kde jsem si z dohledu všech lidí strhl falešný knír, vyměnil paruku a nasadil tmavé brýle. Do tváří jsem si vložil vycpávky. Sako jsem uklidil do tašky – poté co jsem ji obrátil naruby. Je oboustranná, jednou vypadá jako ze světlé syntetiky a jednou jako z tuhého tvídu tmavě modré barvy.

Samozřejmě to nestačí. Ti, co po mně teď jdou, by mne

poznali na první pohled. Musím jen doufat, že budu rychlejší než oni a vyhnu se našemu setkání.

Vědí, kde bydlím?

Těžko říct, návrat do penzionu ale nebudu riskovat. Musím jít jinam; tam, kde mám všechny důležité věci. V mém pokoji nic závadného nenajdou, na to jsem příliš opatrný.

Metro na Place de la Concorde sice nabízí mnoho možností, kam jet, a je vždy plné lidí, ale já raději zamířil na trochu vzdálenější stanici Miromesnil. Nebudu se přeci vracet k místu činu.

Ve vagónu jsem se začínal uklidňovat. Někdo mě pravděpodobně prásknul – snad klient?, proč ale? –, zítra už ovšem nebudu ve městě. Nasednu na autobus nebo vlak buď na jih, nebo na východ. Potřebuji se dostat na nějaké menší a hůře vybavené letiště, které nepřijímá důležité mezinárodní spoje. V databázi je prostorový scan mého obličeje. Skýtá to jistě nevýhody. Většinou musím cestovat po zemi nebo lodí – tam, kde nejsou tak hysterická protiteroristická opatření. Létání si užívám spíše mimo evropský a severoamerický světadíl.

Tísnil jsem se obklopen svými Pařížany a přemýšlel o své další destinaci, když mne náhle upoutal text běžící na informačním panelu nad hlavami pasažérů. **MIMORÁDNÉ ZPRAVODAJSTVÍ!** hlásal proužek jedoucí po dolní straně obrazovky. **MUHAMMAD KHALID, VŮDCE PALESTINSKÉHO Hnutí HAMAS, KTERÝ PŘIJEL DO PAŘÍŽE VYJEDNÁVAT O PŘÍMĚŘÍ S IZRAELEM, BYL ZASTŘELEN. POLICIE JIŽ ZNÁ PRAVDĚPODOBNÉHO ÚTOČNÍKA. JEDNÁ SE O NÁJEMNÉHO VRAHA ELIHO REGNIERA, NA NĚJŽ JE VYDÁN ZATYKAČ VE ČTYŘECH ZEMÍCH SVĚTA. EVROPSKÝ ZATYKAČ BY MĚL BÝT VYDÁN JEŠTĚ BĚHEM DNEŠNÍHO DNE.**

Fotografie podezřelého visela na obrazovce před zraky všech cestujících.

Ke své hrůze jsem hleděl na vlastní tvář.

*

Jako ve snách, nebo spíš v noční můře, jsem přesedl na jinou linku a spěchal ke Gare d'Austerlitz. Magnetickou kartou jsem otevřel úložnou skříňku, kterou jsem si na nádraží pronajal. Vzal jsem si všechno, za dveřmi záchodové kabinky opět trochu změnil vzhled a šel. Šel – kam?

To kdybych věděl. Chvíli jsem bezradně bloumal na nádraží, přemožený vědomím, že tentokrát po mně jdou opravdu ostří hoši, a i kdybych unikl, budu mít na krku vraždu diplomata, který měl jednat o míru v jednom z nejznámějších vleklých konfliktů na světě. To se nepromijí. Stěží bych pak vedl klidný život v zaslouženém důchodu, na jaký jsem se chystal. Při troše štěstí bych zvládl úspěšně utíkat po zbytek života. Hektického, paranoidního života.

Chvilku trvalo, než mi myšlení začalo zase normálně fungovat. Zaprvé, musím zjistit, co přesně se stalo a proč do toho zatáhli mě. Ale k tomu budu potřebovat něčí pomoc.

V Paříži je jediný člověk, kterému věřím natolik, že bych mu vydal všanc svůj život. Nejspíš mě nebude chtít vidět. Ale to už je jiná věc.

*

Montmartre. Změť propletených a bláznivě se křížících ulic na stejnojmenném kopci, čtvrť proslavená kabaretem Moulin Rouge, pařížskou bohémou a umělci, zejména malíři. Mnoho těch slavných tu čerpalo inspiraci a hodně méně úspěšných se

živí portrétováním turistů na ulici. Čtvrť pestrosti, fantazie, zábavy. Bohaté historie, ale dnes už spíš nočních klubů a prostitutek. Jedna z povinných turistických atrakcí v Paříži, dávno už ne sídlo chudých umělců.

Rue Tholozé je úzká, do kopce stoupající ulice plná výstředních obchůdků a kavárniček, jedna z těch méně poznamenaných masovým turismem. V horním patře čísla osm, nad malou galerií, bydlí moje záchranné lano.

Tiskl jsem zvonek snad minutu, než se ozvalo podrážděné: „Už jdu!“ Ani jsem neměl čas promluvit, popravdě, myslím, že má osoba někoho očekávala a já přišel chvíli před smluvenou dobou, proto se na nic nezeptala.

Možná proto vypadala tak šokovaně, když otevřela vrzající hnědočervené domovní dveře a spatřila mě.

„Anne-Marie Rollandová,“ usmál jsem se. „Už je to dlouho, co jsme se viděli naposledy.“

Tak nějak automaticky jsem předpokládal, že jakmile mě spatří, oněmí vzteky a vrazí mi facku. Tehdy jsem přeci jen zmizel poněkud nezdvořile. Anne-Marie skutečně nejprve oněměla – a pak mě vtáhla dovnitř a bouřlivě objala.

Překvapila mne, ovšem příjemně. Bylo to rozhodně slibnější uvítání, než jaké jsem očekával.

Zabořil jsem obličej do jejích plavých vlasů a ucítil vůni bylinkového šamponu. Anne-Marie se po chvíli odtáhla a zavřela dveře. „Pojďme raději nahoru,“ řekla se slyšitelnými obavami. Když za námi zapadly i dveře jejího nevelkého, ale útulného a pohodlného podkrovního bytu, polohlasem spustila: „Do čeho ses to zapletl, Eli? Celé město nemluví o ničem jiném než o vraždě toho diplomata! Myslela jsem si, že nebereš politické zakázky!“

„To neberu.“ Těžce jsem dosedl do jednoho z jejích měkkých starožitných křesel. „Navlékli to na mě.“

„Kdo?“

„Nevím. Nejspíš můj klient. Nikdo jiný nevěděl, kde budu dnes dopoledne...“ Řekl jsem Anne-Marie všechno o své poslední zakázce a útěku sem.

„Víš jistě, že tě nikdo nesledoval?“

„Jinak bych sem nechodil.“

Anne-Marie je na pohled obyčejná pařížská žena. Okolí ji zná jako přívětivou a poměrně atraktivní obchodnici s domácími uměleckými díly. Jejím skutečným kapitálem jsou ale informace. Troufám si říct, že nikdo v celé Paříži nemá tak rozsáhlou síť kontaktů jako právě Anne-Marie. Umí je dobře skrývat a dobře za ně platí; sama si za hledané informace nechává zaplatit ještě mnohem vyšší sumu. Funguje vlastně jako prostředník, překupník. Její informátoři často nevědí, za kým se svými zprávami jít, nebo se bojí podrazu, a ti, kdo něco shánějí, zase zpravidla nevědí, kde přesně hledat. Od toho je tu Anne-Marie Rollandová. Její život je jako tanec na visutém laně, věčné balancování na hraně mezi bezpečím a rizikem, svobodou a opletačkami s policií, párkrát i životem a smrtí. Ale ona umí balancovat dobře.

Zadávala se na mě temně modrýma očima, jako by se ujišťovala, že jí říkám pravdu. Pak vzala dálkový ovládač a zapnula televizi. Bylo to tam, bílý proužek mimořádného zpravodajství pod normálním programem. Když přepnula na zpravodajský kanál, zrovna o tom referovali. Reportér stál na místě před hotelem, kde byl Muhammad Khalid zastřelen jedinou ranou do hlavy. Policejní expertiza ještě není hotová, ale očekává se, že balistika prokáže shodu s kulkou, která sotva o hodinu a půl později zabila místního zločineckého bossa Félix Tharauda. Zatím není jasné, jestli oba zločiny propojuje ještě něco kromě stejného pachatele. Policie dostala anonymní tip chvíli před Tharaudovou vraždou. Již nedokázala zasáhnout, ale přistihla

nájemného vraha na místě činu. Naneštěstí jim uprchl, získali však vražednou zbraň.

Následně začal reportér vyjmenovávat dalekosáhlou řadu bezpečnostních opatření, která mají zabránit mému úniku z Paříže.

Policejní prefekt se vyjádřil výstižně: „Může se pokusit změnit zevnějšek, používat falešnou identitu, snažit se zmizet po zemi i pod ní, vzduchem i po vodě, ale my ho *dostaneme*.“

Znělo to odhodlaně.

„Pravděpodobným útočníkem je muž jménem Eli Regnier, zatím však nemáme zprávy, pod jakou totožností přicestoval do Francie...“

Věděl jsem, co vzápětí vytáhne. Dávalo absolutní smysl, proč to hodili zrovna na mě. Jen stále netuším kdo.

„...je stíhán za vraždu ve čtyřech státech. V letech 2011 až 2013 pracoval pro izraelskou tajnou službu, posledních dvanáct let o něm však neexistují jasné zprávy, kromě let 2015, 2017 a 2019, kdy na něj byl vydán zatykač postupně v Brazílii, Austrálii, Malajsii a Angole...“

Další na řadě s rozhovorem byl Rashid Akhbar, Khalidův zástupce. Tvářil se na kameru *velmi* rozčileně. Chvilku strávil připomínáním toho, že Muhammad Khalid byl čestný člověk usilující o mír a spravedlnost, a podobnými řečmi. Nakonec dodal: „Nepřeji si, aby kvůli jeho smrti vypuklo jakékoli násilí. Ať už ji má skutečně na svědomí kdokoli, pan Khalid by si přál *mír*. Prosím všechny občany, aby zůstali v klidu ve svých domovech a nechali vyřešení celé kauzy na francouzské policii.“

„Kecy,“ zamumlal jsem. „Nikdo ho nebude poslouchat.“

Anne-Marie mi s obavami sevřela paži.

„Jsem teď jejich nástroj,“ pokračoval jsem, „důvod k pomstě. Ať už to na mě navlíkl kdokoli, on si mír nepřeje.“

„Ještě nemusí být tak zle. Nemůžou vyrobit žádné důkazy o tom, *kdo* si tě najal...“

„Spekulace stačí. Už fakt, že jsem kdysi krátce pracoval pro Mossad, jim bude naprosto stačit. Do zítřka začne nová válka.“

„Proč jsi tehdy vlastně odešel?“

Zaskočila mě. Otevřel jsem ústa, ale nevyšel z nich žádný zvuk, marně jsem tápal po vhodné odpovědi.

„Myslím od tajné služby,“ dodala s lehkým úsměvem.

„Ach tak. Vlastně... neodešel jsem zcela ze své vůle, i když jsem to už měl v plánu. Vykazoval jsem příliš velké množství vlastní iniciativy. Na můj vkus tam bylo mnoho pravidel, papírování, nadřizených, málo skutečně smysluplné činnosti...“

„A to, co děláš teď, ti přijde smysluplnější?“ Na rtech jí hrál lehce pobavený úsměv. Anne-Marie je pozoruhodná žena. Ani v téhle situaci neztrácí smysl pro humor.

Přešel jsem její otázku jako řečnickou, ale popravdě jsem na ni sám neznal odpověď. Došlo k tomu tak nějak samo, že dělám takovouhle práci, vlastně jsem to nikdy předtím neplánoval. Uměl jsem zacházet se zbraněmi, skrývat se, získávat informace... První klient za mnou přišel sám. Byla to žena, která chtěla vidět mrtvého toho, kdo zavinil smrt jejího manžela při zanedbání bezpečnosti na stavbě. Řekla, že mi zaplatí, když to udělám; nabídla ne zcela malou částku. A já byl tehdy skoro na dně a peníze jsem potřeboval.

„Kdo byl tvůj klient pro Tharauda?“

„Muž kolem čtyřicítky, světle hnědé vlasy, hnědé oči, asi sto pětasedmdesát centimetrů, hubené postavy. Nosí hranaté dioptrické brýle. Kontaktoval mě v Itálii. Řekl, že si přeje zbavit se konkurenta v podnikání... Vypadal spíš jako prostředník než zločinecký boss. Mohl to být kdokoli. Toho už nevidíme.“

Začínal jsem si naplno uvědomovat, v jak mizerné jsem se

ocitl situaci, když se adrenalin zase odplavoval a neúprosná fakta útočila na můj mozek ze všech stran. Vypukne regulérní štvance – a její kořistí jsem já. Lovcem je teď každý. Policie, tajné služby, atentátníci, zločinci i obyčejní občané. Nikdo nebude riskovat, aby chránil tak horký brambor, jakým jsem se stal.

Nikdo kromě Anne-Marie.

Aspoň doufám.

*

Šel jsem se umýt a převléknout do nějakých rezervních šatů, které měla Anne-Marie ve skříni (neptal jsem se pro jaké příležitosti), když se z obýváku ozvalo její volání. „Pojď sem, honem!“

Přispěchal jsem s ručníkem omotaným kolem pasu.

Ve večerním zpravodajství měli bombu.

„...definitivně potvrzený fakt, že útočník je v obou případech stejný a je jím hledaný nájemný vrah Eli Regnier. Jeho otisky byly nalezeny na vražedné zbraní. Policie již porovnala náboje, které zabily Muhammada Khalida a Félix Tharauda, a shledala, že vyšly z téže zbraně – z pušky, jež byla zajištěna na druhém místě činu.“

„To není možné,“ hlesl jsem. „To musí být podvod. Někdo vyměnil kulky nebo zfalšoval zprávu...“

Anne-Marie nakrčila obočí. „To se mi nezdá pravděpodobné. Muselo by v tom být zataženo příliš mnoho lidí – detektivové, technici, možná i prefekt. To by nikdo neriskoval, taková věc se musí dříve či později provalit.“

„A co jiného se sakra mohlo stát?! Svou zbraň jsem měl celou dobu u sebe! To bych si zpropadeně všiml, kdyby si ji někdo půjčil a vystřelil z ní!“

„A co když má někdo stejnou zbraň jako ty?“ nadhodila klidně Anne-Marie.

„Nemožné –“ zarazil jsem se. Její otázka mi začala vrtat hlavou. Ač to znělo šíleně, byla to zatím nejpravděpodobnější možnost. Jak řekl Sherlock Holmes – když vyloučíte nemožné, to, co vám zbude, musí být pravda, jakkoli absurdní se zdá. „Jak by to mohl někdo udělat?“

„Poměrně snadno, zdá se mi. Nanotechnologie mají široké spektrum využití a pracuje s nimi mnoho lidí. Tohle použití jen možná zatím nikoho nenapadlo.“

Má pozoruhodná Anne-Marie. Zase udeřila hřebíček na hlavíčku. V její přítomnosti si vždycky musím zvykat, že to bývá ona, kdo jako první nabídne správné a logické řešení. Se svou chladnokrevností a precizní důkladností by se mohla stát špičkou v mém oboru – ale ona raději zůstává ve svém. Ani se jí nedivím.

„Kdo ti prodal tu pušku?“

Rty se mi mimovolně roztáhly do širokého úsměvu. „Jean-Paul Benoit.“

*

Trval jsem na tom, že k Benoitovi zajdu sám, ale zabralo dlouhou dobu, než jsem Anne-Marie konečně přesvědčil. Umí být stejně tvrdohlavá, jako je pozoruhodná. Nakonec neochotně uznala, že já z Benoita vytáhnu potřebné informace snáz než ona, i když obvykle je v tomhle odvětví expert.

„Je to příliš riskantní!“ řekla. „Mohou tě poznat. Benoit tě může nahlásit.“

„A poslat sám sebe do vězení?“

„Kdyby si myslel, že tam poputuje za spolčení s tebou, tak nade vši pochybnost.“

„Nikdo mě nepozná. A Benoit ani necekne.“

„Doufám, že víš, o čem mluvíš,“ neodpustila si.

Ne, nevím, odpověděl bych jí, kdybych byl tak upřímný. To sakra nevím. Každá minuta teď může být moje poslední. Možná utíkám rovnou do pasti, možná se dostanu blíž ke skutečnému viníkovi, ale ani to mi možná k ničemu nebude. Možná ze sebe tohle už nesmyju.

Jean-Paul Benoit vede pohřební ústav. Za jiných okolností bych se znovu, pokolikáté už, v duchu zasmál faktu, že jedním svým byznysem pomáhá prosperovat druhému. Vybral si skutečně příhodné oficiální povolání pro obchodníka se zbraněmi.

Večerní temnota sladké Paříže mne trochu chránila před nenechavými zraky, když jsem mířil do Benoitovy „úřadovny“ v Montreuil, bezmála stotisícovém městě, které jen byrokracie fakticky dělí od Paříže, a s metropolí dávno srostlo v jeden celek.

Pohřební ústav sídlil v hezké patrové vile obklopené zahradou. Místo plné klidu a míru. Ideální pro přípravu na poslední odpočinek. Pozůstalí se tu musí cítit dobře.

Měl už dávno zavřeno, ale já věděl, že tam bude; ve vile i bydlí. Vyšvihl jsem se přes napůl zděný, napůl kovový plot obemýkající pozemek, a přes zahradu zamířil k zadní části vily.

Oknem jsem spatřil Benoita sklánějícího se nad tělem připraveným k nabalzamování. Ale cosi ho vyrušilo. Zmateně vzhlédl, otáčel se, jako by něco hledal a naslouchal. Při překonání plotu jsem pravděpodobně spustil alarm. Nedělalo mi to starosti. Někdo jako Benoit ho bude mít těžko napojený na policejní služebnu.

Benoit rychle opustil místnost, nejspíše spěchal pro zbraň. Využil jsem toho, vypáčil jedno z oken a protáhl se dovnitř. Tíše jsem se vydal za ním. Byl nahoře v patře, v obytném prostoru vily. Zůstal jsem přitisknutý ke stěně pod schody. Uslyšel jsem jeho tiché, opatrné kroky dolů.